

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat, în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, declarat de avocatul Sergiu Hîncu, în numele inculpatului

*Dodon Sergiu XXXXXXX, născut la
xx xxx xxxx, originar și locuitor al mun. XXXXXXX, str.
Xxxx XXXXX x/x ap.xx, cetățean al R. Moldova, fără
antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 06.12.2016 – 22.02.2017,
instanța de apel: 19.04.2017 – 12.09.2017,
instanța de recurs: 02.11.2017 – 12.12.2017.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 22 februarie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Dodon Sergiu a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, adică 4000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Panainte Ion prejudiciul moral de 10.000 lei. În rest, acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Cheltuielile judiciare în mărime de 84 lei, pentru efectuarea acțiunilor procesuale, au fost trecute în contul statului.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Dodon Sergiu, la 25 septembrie 2016, aproximativ ora 07.48, conducând automobilul „Mercedes C200”, număr de înmatriculare X XX XXX, pe str. Vadul lui Vodă, din direcția str. Ismail, mun. Chișinău, în apropiere de societatea cu răspundere limitată „Farmaco”, nu a manifestat dexteritate în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, nu a ținut cont de situația rutieră, și anume, de faptul că ploua abundent și traseul era umed, precum și situația care determină viteza de circulație, a intrat în curbă, a pierdut controlul asupra automobilului condus și a derapat pe contrasens, tamponând frontal automobilul „Honda Civic”, număr de înmatriculare C NH 511, condus regulamentar pe banda opusă de către Panainte I. Drept rezultat al impactului produs, ambele mijloace de transport au fost grav avariate, iar conducătorului Panainte I., conform expertizei, i-a fost cauzată o vătămare corporală medie.

Astfel, inculpatul, prin acțiunile sale nu a respectat cerințele art. 45 alin. (1) lit. a), b), d) și alin. (2) din Regulamentul circulației rutiere, care stipulează că, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și d) situația rutieră. În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate vina și faptele indicate în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Deoarece probele administrate i-au confirmat integral vinovăția, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale și a sănătății.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75-77, Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală, că circumstanțe agravante nu s-au stabilit, cele atenuante fiind recunoașterea vinovăției și căința sinceră, că infracțiunea comisă este una mai puțin gravă, inculpatul a recunoscut vina pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale, concluzionând că reeducarea și corectarea lui, cât și atingerea scopului pedepsei penale, este posibilă prin aplicarea unei pedepse sub formă de amendă și privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport.

În ședința de judecată din 26.04.2016, partea vătămată Panainte I., a înaintat cerere de chemare în judecată prin care a solicitat recuperarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în cuantum de 35.000 lei pentru suferințele fizice, psihice, frustrări, retrări și stresul emoțional cauzat. În urma accidentului a suferit fractura a 1/3 a ambelor oase ale gambei drepte și osteosinteză cu tija zăvorită din care cauză nu se putea deplasa de sine-stătător. În perioada când a avut loc infracțiunea, soția sa se afla în ultima lună de sarcină având un șoc emoțional puternic când a aflat despre evenimentul produs. Are la întreținere 3 copii minori, iar în perioada spitalizării nu a putut avea grijă de aceștia, ci din contra, el era cel care avea

permanent nevoie de îngrijiri. Drept urmare a leziunilor provocate, urmează să i se efectueze o intervenție chirurgicală și să treacă un curs de reabilitare.

Astfel, prejudiciul moral în mărime de 10.000 lei, reprezintă o compensație echitabilă în circumstanțele descrise și care corespunde caracterului suferințelor psihice suportate de partea vătămată.

3. Avocatul Sergiu Hîncu a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să nu-i fie aplicată pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Apelantul a invocat că inculpatul a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, fiind pentru prima dată tras la răspundere penală pentru o infracțiune săvârșită din imprudență, a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, are la întreținere un copil care este student la Universitatea Slavonă din R. Moldova și care își face studiile în bază de contract.

Activează în calitate de șofer – expeditor la SRL „Rouzette”, iar munca prestată constituia unica sursă de venit pentru întreținerea sa și a fiicei, iar aplicarea sancțiunii complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, pune în dificultate posibilitatea achitării contractului pentru studii fiicei sale, iar aceste acte doveditoare au fost anexate la materialele cauzei penale, însă instanța de fond nici nu a făcut referire la aceste acte pentru a le da o apreciere.

Instanța de fond a menționat, că nu s-au constatat circumstanțe atenuante, dar stabilind circumstanțele atenuante - recunoașterea vinovăției și căința sinceră.

La fel, și acuzarea a solicitat condamnarea inculpatului în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, fără dreptul de a conduce mijloace de transport. Or, pedeapsa aplicată inculpatului de instanța de fond este una prea aspră.

3.1. A declarat apel și partea vătămată Panainte Ion, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea civilă integral, cu încasarea sumei de 35.000 lei din contul inculpatului, cu titlu de prejudiciu moral.

Apelantul a invocat, că suferințele sale fizice și psihice sunt demonstrate prin extrasul din fișa medicală a bolnavului de staționar nr. 17535, potrivit căreia în urma accidentului rutier s-a ales cu fractură a 1/3 medie a ambelor oase a gambei drepte, precum și osteosinteză cu tija zăvorâtă. Astfel, la 28.09.2016 a fost supus unei intervenții chirurgicale privind osteosinteza tibiei gambei cu tija centromădulară zăvorâtă în focar închis.

La momentul producerii accidentului rutier, soția sa se afla în ultima lună de sarcină, iar producerea accidentului rutier au stresat-o așa cum, fiind însărcinată a fost nevoită să aibă grijă singură de ceilalți 2 copii care aveau vârstele de 2 și respectiv 4 ani, cât și să îl îngrijească și pe el pe toată perioada internării sale în instituția medicală și post externare.

Aflându-se în concediu medical, nu a avut posibilitatea fizică pentru a se deplasa la maternitate și a-și vedea copilul nou-născut la 26.10.2016, nașterea fiind confirmată prin certificatul medical constatator al nașterii eliberat de instituția medicală.

După externarea din instituția medicală, în perioada 03.10.2016-19.12.2016, a fost nevoit să se deplaseze exclusiv cu cârje axilare fără sprijin pe piciorul drept, mersul fiind îngreunat și limitat în acea perioadă. Totodată, trebuia să-și ajute soția la treburile casnice, la cumpărături, grădiniță ș.a., așa cum are la întreținere 3 copii, printre care unul nou-născut și necesită atenție sporită în educație, toate aceste obligații revenindu-i soției, în situația creată.

Astfel, nu a putut participa activ la viața de familie, ceea ce i-a provocat lui și soției suferințe morale și psihice.

Drept urmare a accidentului rutier produs și conform extrasului medical eliberat de către medicul de familie traumatolog, în decursul următoarelor 12 luni, urmează să mai suporte o intervenție chirurgicală pentru a fi înlăturată tija zăvorâtă din gamba piciorului care însăși se datorează exclusiv vinovăției inculpatului, ceea ce îi cauzează dureri fizice, cheltuieli medicale, disconfort fizic, perioade de recuperare prin proceduri de kinetoterapie, imposibilitatea de a activa în câmpul muncii pe perioada de concediu medical.

Toate aceste suferințe și anume intervenția chirurgicală suportată cât și intervenția chirurgicală care urmează să o suporte pe perioada de recuperare post externare, care nu sunt gratuite și presupun și absența totală de la orice activitate, în special cea de educare a copiilor pe perioada 25.09.2012 – 19.12.2016, stresul suportat atât de el, de soția sa și copii, justifică integral suma de 35.000 lei, iar prima instanță nu a indicat motivele pentru care a diminuat suma prejudiciului moral.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Dodon Sergiu a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, adică 10.000 lei

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Panainte Ion prejudiciul moral de 35.000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că potrivit sancțiunii art. 264 alin. (1) Cod penal, la aplicarea pedepsei cu amendă nu se aplică pedeapsa complementară. Prin urmare, prima instanță, la aplicarea pedepsei principale inculpatului cu amendă, incorect i-a aplicat și pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce de transport, urmând de a interveni în partea respectivă a sentinței cu excluderea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

Prima instanță nu s-a expus motivat asupra acțiunii civile, în partea cuantumului prejudiciului moral produs prin infracțiune, astfel încât mărimea stabilită este incomensurabilă cu prejudiciul moral produs părții vătămate.

Or, în rezultatul infracțiunii săvârșite de către inculpat, părții vătămate Panainte I., i-au fost cauzate suferințe psihice și fizice. În perioada 03.10.2016 – 19.12.2016, i-au fost cauzate dureri fizice, fiind nevoit să se deplaseze exclusiv în cârje axilare fără sprijin pe piciorul drept și, respectiv mersul fiind foarte îngreunat și foarte limitat în această perioadă, elementar nu putea să ajute soția în treburile casnice, la cumpărături, grădiniță și altele. Are la întreținere 3 copii printre care

unul nou-născut și necesită atenție sporită în educație, această sarcină revenindu-i în totalitate soției, el fiind pus în situația de a privi neputincios că nu poate participa activ la viața de familie pe parcursul la această perioadă, astfel, provocându-i atât soției cât și lui personal, suferințe morale și fizice.

În acest context, este necesară stabilirea prejudiciului moral în cuantum de 35.000 lei, care urmează a fi încasați de la inculpat în beneficiul părții vătămate.

5. Avocatul Sergiu Hîncu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat, că instanța de apel a emis o nouă hotărâre prin care a admis o eroare gravă de fapt și de drept, care a afectat soluția primei instanțe și a înrăutățit situația inculpatului.

Inculpatul a executat pedeapsa stabilită de prima instanță, iar instanța de apel i-a aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, însă instanța de apel a mărit eronat cuantumul unității convenționale de la 20 la 50 lei, deoarece infracțiunea a fost săvârșită la 25.09.2016, iar potrivit legii nr. 207 din 28.07.2016, pentru modificarea și completarea unor acte legislative unitatea convențională s-a mărit la 50 lei abia la 07.11.2016, când a intrat în vigoare legea.

Totodată, instanța de apel nu s-a expus la pretenția privind aplicarea pedepsei complementare, cu toate că a solicitat eliberarea inculpatului de pedeapsa complementară.

Inculpatul este prima dată tras la răspundere penală, este divorțat și are la întreținere un copil, care este student la Universitatea Slavonă din R.M. și care își face studiile în bază de contract, este angajat în calitate de șofer – expeditor la SRL „Rouzette”, unde munca pe care o prestează este unica sursă de venit pentru întreținerea sa și a fiicei, astfel este oportun de a nu aplica față de ultimul pedeapsa complementară de a conduce mijloace de transport.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar dispozitivul ei este expus neclar.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 409 alin. (2), 410 alin. (1), 413 alin. (1), 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de

fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului. Instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform art. 8 alin. (1), 10 alin. (2) Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4 din decizie, f.d. 173 – 180 vol. I*):

a) just a menținut condamnarea inculpatului în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, însă pronunțând o nouă hotărâre în latura pedepsei, incorect și fără nicio argumentare, i-a aplicat amendă în mărime de 200 unități convenționale, egală cu **10.000 lei**, agravându-i neîntemeiat situația în propriul apel, ultimul fiind condamnat potrivit sentinței la amendă în mărime de 200 unități convenționale, dar echivalentă cu **4000 lei**.

Or, inculpatul a comis infracțiunea la **25.09.2016**, iar potrivit art. 64 alin. (2) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii ei, unitatea convențională de amendă era egală cu 20 lei. Acest articol a fost modificat prin Legea nr. 207 din 29.07.2016, publicată în MO nr. 369-378/751 din **28.10.2016**, textul „20 lei” fiind substituit cu „50 lei”, adică această lege a intrat în vigoare ulterior datei comiterii infracțiunii respective, deci nu are efect retroactiv;

b) în descriptiv corect a statuat că: *„...potrivit sancțiunii art. 264 alin. (1) Cod penal, la aplicarea pedepsei cu amendă nu se aplică pedeapsa complementară. Deci, prima instanță, la aplicarea pedepsei principale inculpatului cu amendă, incorect i-a aplicat și pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce de transport, urmând de a interveni în partea respectivă a sentinței cu excluderea pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an”*, însă, în dispozitivul deciziei a omis să se expună clar asupra excluderii aplicării față de inculpat a acestei pedepse complementare.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția în latura pedepsei, dispozitivul acesteia fiind expus neclar, agravând situația inculpatului în propriul apel, adică a comis erori de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și că recursul ordinar este unul întemeiat.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedura penală, instanța admite recursul, casează parțial hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Prin urmare, împrejurările enunțate impun admiterea recursului, casarea hotărârii contestate în latura pedepsei, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri în aspectul vizat, urmând a menține condamnarea inculpatului în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă, în mărime de 200 unități convenționale, adică 4000 lei, dar fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În rest, decizia atacată este pasibilă menținerii.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Sergiu Hîncu, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, în privința inculpatului Dodon Sergiu XXXXXXXX, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre.

Dodon Sergiu XXXXXXXX se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă, în mărime de 200 unități convenționale, adică 4000 lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În rest, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2017, se menține.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 27 decembrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun